

ივანე წერეთელი
Ivane Tsereteli

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
ჰუმანიტაჲ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

ერთი შემოქმედის ავტობიოგრაფია, როგორც
კოლექტიური ტრავმის ნარატივი: ლანა ღოღობერიძე
Autobiography of one creator as a narrative of
collective trauma: Lana Ghoghoberidze

საკვანძო სიტყვები: ტრავმა, მემუარები, საქართველო
Keywords: Trauma, Memoirs, Georgia

ადამიანი, ბუნებით, მთხრობელი არსებაა. თხრობა, აღწერასთან ერთად, ინტერპრეტაციას გულისხმობს. გამიზნულად თუ გაუაზრებლად, მნიშვნელობა ენიჭება საგნებს, ფაქტებს და წარსულში მომხდარ მოვლენებს. რობერტ ნეიმაიერის აზრით, ამას აკეთებს როგორც მთხრობელი, ასევე აუდიტორიაც. ნაშრომის მიზანია ვნახოთ, როგორ არის გაანალიზებული, გააზრებული და ინტერპრეტირებული დამოუკიდებლობის შემდგომ შექმნილ მემუარულ ლიტერატურაში 1989 და 1991 წლის 9 აპრილი, თბილისის ომი და სამოქალაქო დაპირისპირება. 90-იანების შედეგად წარსულის გაცოცხლება იწყება მემუარებში. ამ თვალსაზრისით აღსანიშნავია ლანა ლოღობერიძის მემუარი „რაც მაგონდება და როგორც მაგონდება“, რომელიც საბოლოო სახით 2019 წელს გამოიცა. სამეცნიერო ლიტერატურაში ამ მიმართულების ჟანრს ცხოვრების თხრობას (life writing) უწოდებენ. იგი უფრო ფართო ცნებაა, ვიდრე მხოლოდ (ავტო)ბიოგრაფია. ცხოვრების მთხრობელ ტექსტს აქვს პრეტენზია, გადმოსცეს არა მხოლოდ ამბავი, არამედ გაანალიზოს ის პროცეს(ებ)ი, რომელმაც განაპირობა პიროვნების იდენტობის კონკრეტული ფორმით ჩამოყალიბება. ეს არის ანალიზი არა მხოლოდ იმისა, თუ როგორ, არამედ იმისაც, თუ რატომ შეიქმნა ის პარადიგმა თუ პლატფორმა, საიდანაც ტექსტის წერის დროს ავტორი აღიქვამს სამყაროს. „სიცოცხლე არ არის ის, რაც იცხოვრე, არამედ ის, რაც გახსენდება და როგორც გახსენდება“ საკუთარ მემუარებში გამოთქმული რეჟისორ ლანა ლოღობერიძის ეს სიტყვები, ჟანრის ერთგვარ განსაზღვრებადაც შეიძლება გამოდგეს.

A human is a narrator by nature. Narration implies not only description, but also interpretation. Deliberately or accidentally, meanings are attached to things, facts, and events that took place in the past. According to Robert Neimeyer, both narrators and audiences do so. The objective of this Article is to clarify how 9 April 1989 and 1991, the war and civil confrontation in Tbilisi, and a stressful series of sudden and intensive changes are analyzed, conceptualized, and interpreted in the memoirs created after Georgia became independent. The 1990s give an impetus to the revival of the past also in texts on life. Lana Gogoberidze's memoirs "What I remember and how I remember" are noteworthy in this regard. The final version of the book was published in 2019. As regards the texts of memoirs, this genre is called lifewriting in scientific literature and this notion is wider than just an (auto) biography. A lifewriting text is supposed to not only tell a story, but also analyze the process(es), which determined the concrete shape of the identity of a person. It analyzes not only how the paradigm or platform, on which the author is based on when writing a text, was created, but also why. "Life is not what you have lived, but what you remember and how you remember". These words by Lana Gogoberidze can be appropriate to be used as a definition of the genre.